Bundel - Gemeenteraad van 7 april 2022

1 Opening

2 Eindverslag verkenner

Eindverslag verkenner

EINDVERSLAG

Datum	6 april 2022
Van	Roel van Gurp, verkenner
Onderwerp	Eindverslag verkenning coalitie Utrecht

Geachte leden van de raad,

Zoals gemeld in het voortgangsbericht van 3 april jl. heb ik in de afgelopen weken diverse gespreksrondes gehad om tot een advies te komen over welke Utrechtse politieke partijen met elkaar een coalitie voor de periode 2022-2026 kunnen vormen. Dat tussenbericht eindigde met de mededeling dat ik samen met GroenLinks en D66 een tweede ronde verdiepende gesprekken heb gevoerd met alle partijen met meer dan één zetel in de Raad en verwachtte in de loop van deze week mijn advies te kunnen geven.

Hierbij bied ik u in mijn eindverslag aan, waarin ik terugblik op de gesprekken, mijn advies geef en vooruit kijk naar de volgende fase: de onderhandelingen om te komen tot een coalitieakkoord.

Terugblik gesprekken
In de eerste ronde gesprekken heb ik alle fracties dezelfde vragen voorgelegd, gericht op de belangrijkste onderwerpen voor een nieuw stadsbestuur, coalitievoorkeuren, kansen en risico's en de eigen rol en houding in de gemeenteraad. De gesprekken heb ik stuk voor stuk ervaren als waardevolle en plezierige gesprekken, waar in alle openheid gesproken is over ambities, verwachtingen en wensen voor een volgende coalitie. Het heeft mij erg geholpen om een helder beeld van de Utrechtse context te krijgen.

Vrijwel iedereen noemt betaalbaar wonen en klimaat als zeer urgente thema's waar (extra) vaart mee moet worden gemaakt, vaak in één adem genoemd met kansengelijkheid en het principe van ongelijk investeren om deze kloof te dichten. Ook participatie en het betrekken van inwoners is een terugkerend onderwerp. Meerdere partijen noemen de lokale economie, werkgelegenheid en herstel uit de (corona)crisis als onderwerp waar een volgende coalitie veel oog voor zal moeten hebben. Ook wordt veel aandacht gevraagd voor Utrechters in kwetsbare posities.

In mijn brief van afgelopen zondag gaf ik al aan dat alle partijen het evident vinden dat de twee grootste partijen GroenLinks en D66 een belangrijke rol spelen in de nieuwe coalitie. Welke partijen met elkaar het gewenste 'college met méér dan de minimale basis, dat werk gaat maken van de sociale en duurzame opgaven van de stad' kunnen vormen, was de vraag die afgelopen dagen centraal stond.

Advies
Gelet op de verkiezingsuitslag zijn er vele partijencombinaties denkbaar. In mijn afweging speelden een aantal factoren mee: de juiste balans tussen stabiliteit en vernieuwing, bestuurskracht en een drive voor vernieuwing met oog voor het bestaande.

Mij lijkt, gezien het bovenstaande en de verkiezingsuitslag (waarbij Utrecht een overwegend progressief beeld laat zien), dat een combinatie van GroenLinks, D66, PvdA, Student & Starter en de ChristenUnie een goede basis vormt voor een nieuwe coalitie. Ik adviseer dan ook met deze partijen

op korte termijn de onderhandelingen te starten. Deze partijen hebben samen een ruime meerderheid in de Utrechtse gemeenteraad (25 van de 45 zetels).

De partijen hebben een brede gezamenlijke inhoudelijke basis. Ze zijn het met elkaar eens dat er in Utrecht snel werk moet worden gemaakt van o.a. het bouwen van nog meer betaalbare woningen, aanpak van de klimaatcrisis en van het tegengaan van de groeiende ongelijkheid tussen groepen Utrechters. Het zijn stuk voor stuk partijen met een sterk sociaal gezicht en aandacht voor Utrechters die niet vanzelfsprekend mee kunnen komen in deze tijd waarin de spanningen wereldwijd toenemen, de lasten hard stijgen en de klap van de coronacrisis voor velen nog voelbaar is.

Observaties
Tot slot een aantal observaties vanuit mijn rol als verkenner. Het is mij wel duidelijk geworden dat het onderwerp ‘bouwen in polder Rijnenburg’ belangrijk is, dit is ook diverse malen aan de orde geweest tijdens de verkenningsgesprekken. Mij is ook duidelijk dat hierover klare wijn moet worden geschonken. Ik acht het kansrijk dat deze partijen er samen op een werkbare en op de toekomst gerichte manier met elkaar uit kunnen komen.

Wat ik verder in ieder geval uit de gesprekken heb meegenomen, is dat partijen een indringend pleidooi houden voor de klimaat- en biodiversiteitscrisis, die vraagt om vergaande maatregelen om uitstoot te verminderen en aandacht voor voldoende en kwalitatief groen.
Een ander punt is dat de focus van het herstel uit de coronacrisis moet passen bij het innovatieve, levendige en aantrekkelijke profiel van Utrecht. Daarbij hoort onder andere het stimuleren en faciliteren van ondernemerschap.
Ten slotte de opdracht en uitdaging die voor ons ligt ten aanzien van het betrekken en betrokken houden van de Utrechters bij de gesprekken over de toekomst van onze stad. Onderdeel hiervan is ook de opkomst bij de verkiezingen. Deze onderwerpen krijgen een zeker een plaats in de formatiegesprekken.

Vervolg
Mijn advies is om snel door te stappen naar een volgende fase, het onderhandelen over een coalitieprogramma voor de periode 2022-2026. Inmiddels ben ik door de fractievoorzitter van GroenLinks, Julia Kleinrensink, gevraagd ook deze fase te begeleiden. Dat doe ik samen met Steven van Weyenberg, Tweede Kamerlid voor D66. Ik kijk met veel plezier en vertrouwen uit naar de samenwerking met hem en de partijen in deze nieuwe fase.

Mijn advies is dit proces met zorgvuldigheid, maar ook met snelheid te doen. De vraagstukken die er voor Utrecht in de komende jaren liggen zijn groot, en er is geen tijd te verliezen om daarmee aan de slag te gaan in een nieuwe coalitie. Hiermee zou al op donderdag 7 april een start kunnen worden gemaakt.

Ik dank u allen hartelijk voor het vertrouwen en de prettige samenwerking tot nu toe en houd u uiteraard op de hoogte van vervolgstappen.

Met vriendelijke groet,

Roel van Gurp
Verkenner